

Svar på regeringsuppdrag

Rapport – Analysera timutvecklingen inom assistansersättningen

Försäkringskassan 2023

Datum: 2023-09-18

Analysera timutvecklingen inom assistansersättningen

Version 1.0

Dnr FK2023/003487

Innehåll

Inledning	5
Uppdraget	5
Frågeställningar	5
Metod, avgränsningar och definitioner	5
Disposition	6
1. Om rätten till fler timmar med assistansersättning	7
1.1 Prövningen av rätten till fler timmar med assistansersättning	7
1.2 Handläggningen av ärendet	7
1.3 Tidigare uppföljningar	8
2. Resultat	9
2.1 Timutvecklingen och beslutsutfall.....	9
En av tio assistansmottagare 0–64 år ansöker om fler timmar	9
Andelen bifall samt det genomsnittliga antalet fler timmar som beviljas har ökat.....	9
Första och senaste beslutet om assistansersättning innan ansökan om fler timmar 2022	10
Åtta av tio som ansöker om fler timmar beviljas fler timmar.....	11
De flesta som ansöker tillhör den första gruppen i personkretsen	12
2.2 Beslut om fler timmar med assistansersättning i förhållande till tidigare beslut	13
Ett förändrat hjälpbehov är den vanligaste anledningen till att ansöka om fler timmar	13
Flest ansökningar gäller ett utökat hjälpbehov kopplat till personlig hygien och tillsyn	14
Det vanligaste beslutet är delvis bifall.....	15
I genomsnitt ansöks det om 54 fler timmar per vecka – den beviljade tiden är i genomsnitt 37 fler timmar	16
Den vanligaste avslagsmotiveringen är att den yrkade tiden inte är medicinskt motiverad.....	17
2.3 Underlag som ligger till grund för beslut.....	19
Det vanligaste underlaget är intyg från läkare och utredning med den försäkrade .	19
Kombinationen av nya och tidigare underlag ligger till grund för de flesta besluten	19
2.4 Kvaliteten i handläggningen	20
Viktiga kontroller och handläggningsmoment genomförs i majoriteten av ärenden	20
I majoriteten av ärenden har tidigare beviljade timmar utretts inom ramen för vad som ska prövas	22
I åtta av tio ärenden uppfylls utredningsskyldigheten.....	24
3. Ställningstagande till behov av åtgärder.....	25
Referenser	27
Tabellförteckning	28
Figurförteckning.....	29
Bilaga 1. Metod och avgränsningar	30

Urval.....	30
Genomförande av aktgranskningen	30
Avgränsningar.....	30
Bilaga 2. Tidigare uppföljningar.....	32
Indikatorer för att följa utvecklingen av assistansersättning 2020	32
Omfattning av och orsaker till att assistansersättning sänks eller upphör	33
Bilaga 3. Tabeller och figurer	34

Sammanfattning

Regeringen har gett Försäkringskassan i uppdrag¹ att analysera handläggningen av ansökan om fler timmar inom assistansersättningen. I uppdraget ingick att ta ställning till behov av åtgärder för att säkra likvärdighet och en god kvalitet i handläggningen.

Antalet ansökningar om fler timmar har varierat över tid. Det har även andelen avslag och bifall. Av de som fick ett beslut om fler timmar under 2022 blev nästan åtta av tio beviljade fler timmar. Barn fick i större utsträckning en ökning av antalet timmar än vuxna. I knappt vart femte ärende fick den försäkrade ett beslut om oförändrat antal timmar. Det genomsnittliga antalet fler timmar som beviljades var högre än tidigare år.

De två vanligaste anledningarna till att den försäkrade ansöker om fler timmar är att deras hjälpbehov och hälsotillstånd förändrats. Personlig hygien är det hjälpbehov som man oftast ansöker om fler timmar för. I de flesta fall gäller ansökan behov som den försäkrade sedan tidigare har beviljats tid för. I genomsnitt ansöks det om 54 fler timmar per vecka varav 37 timmar beviljas.

Det vanligaste underlaget som ligger till grund för ett beslut om fler timmar är intyg från läkare, samt utredning med den försäkrade eller hans ställföreträdare. I de flesta ärendena låg till grund för beslut både nyinkomna underlag, och underlag som legat till grund för en tidigare prövning.

Uppföljningen av kvaliteten i handläggningen visar att

- de mest relevanta nyckelkontrollerna² och handläggningsmomenten genomförs i majoriteten av ärendena
- tidigare beviljade timmar i huvudsak har utretts i den omfattning som varit motiverad
- utredningsskyldigheten uppfylls i åtta av tio ärenden.

Inom de områden i handläggningen där uppföljningen visar att det finns behov av förbättringar har nyligen insatser genomförts och andra pågår fortfarande. Resultaten av dessa insatser kommer att följas upp för att säkerställa att de gav önskvärd effekt.

¹ Socialdepartementet 2022.

² Nyckelkontroller är de kontroller kopplade till moment i handläggningen som bedöms ha avgörande betydelse för att rätt beslut fattas och rätt ersättning betalas ut.

Inledning

Den som beviljas assistansersättning³ får ett beslut som gäller tills vidare. Om det kommer in en ansökan från den försäkrade, eller en anmälan från kommunen, ska Försäkringskassan pröva rätten till fler timmar. Det finns ingen särskild reglering kopplat till prövningen av fler timmar. Försäkringskassan ska precis som vid en nyansökan bedöma om förutsättningarna i lagstiftningen är uppfyllda. När rätten till fler assistanstimmar prövas behöver Försäkringskassan även ta hänsyn till de assistanstimmar som den försäkrade beviljats sedan tidigare.

Uppdraget

Analysera timutvecklingen inom assistansersättningen

Regeringen har gett Försäkringskassan i uppdrag⁴ att analysera handläggningen av ansökan om fler timmar inom assistansersättningen. I uppdraget ingår att redovisa underlag som ligger till grund för besluten samt en bedömning av kvaliteten i besluten. Vidare ska myndigheten analysera och jämföra det första beslutet om assistansersättning med nya beslut om fler eller färre timmar. Analysen ska redogöra för vilka behov som ingår i besluten. Försäkringskassan ska vid behov vidta åtgärder samt lämna förslag på ytterligare åtgärder som bedöms nödvändiga för att säkra likvärdighet och en god kvalitet i handläggningen.

Frågeställningar

För att kunna besvara uppdraget har Försäkringskassan utgått från följande övergripande frågeställningar.

- Hur har beviljade timmar vid ansökan om fler timmar med assistansersättning utvecklats?
- Vilka underlag ligger till grund för beslut om fler timmar med assistansersättning?
- Hur bedöms kvaliteten i handläggningen av ansökan om fler timmar? Finns det brister som kräver åtgärder?
- Hur förhåller sig beslutet om fler timmar till tidigare beslut om rätten till assistansersättning?

Metod, avgränsningar och definitioner

För att ta reda på antalet assistansmottagare som fått ett beslut efter en prövning av rätten till fler timmar, och hur antalet timmar har utvecklats, har uppgifter hämtats från Försäkringskassans datalager.

För att ta reda på vilka underlag som ligger till grund för beslut, kvaliteten i handläggningen av ärenden, samt skillnader mellan olika beslut har vi genomfört en aktgranskning. Aktgranskningen omfattar både ansökan som skickas in från den försäkrade och anmälan från kommunen. Vi har begränsat granskningen till att gälla ärenden i vilka beslut har fattats under perioden 1 januari–31 december 2022.

För att besvara den del av uppdraget som gäller kvalitet har vi utgått från hur kvaliteten regelbundet följs upp inom förmånen. Bedömningen av kvaliteten avser därför kvaliteten i handläggningen och utgår ifrån om de i sammanhanget mest relevanta nyckelkontrollerna⁵ och handläggningsmomenten har genomförts.

³ Bestämmelser om assistansersättning finns i 51 kap. socialförsäkringsbalken (2010:110) (SFB).

⁴ Socialdepartementet 2022.

⁵ Nyckelkontroller är de kontroller kopplade till moment i handläggningen som bedöms ha avgörande betydelse för att rätt beslut fattas och rätt ersättning betalas ut. Se vidare avsnitt 1.2 *Handläggningen av ärendet*.

I rapporten används begreppet *ansökan* oavsett om det gäller en ansökan från den försäkrade eller en anmälan från kommunen.

I rapporten definieras *bifall* på en ansökan om fler timmar som ett beslut där den försäkrade har beviljats fler timmar jämfört med föregående beslut – oavsett om hen har blivit beviljad alla timmar som yrkats eller bara en del av dessa timmar. Ett *helt bifall* innebär att all yrkat tid har blivit beviljad, medan *delvis bifall* innebär att den försäkrade har blivit beviljad fler timmar men inte all tid som hen har yrkat på.

I rapporten definieras *avslag* på en ansökan om fler timmar som ett beslut där den försäkrade inte har fått någon ytterligare tid beviljad. Ersättningsnivån kan vara oförändrad, sänkt eller ha dragits in helt.

Se bilaga 1 för ytterligare beskrivning av metod och avgränsningar.

Disposition

I kapitel 1 ges en introduktion till prövningen av rätten till fler timmar, hur handläggningen går till, samt till tidigare uppföljningar som gäller prövningen av rätten till fler timmar.

I kapitel 2 redovisas resultaten utifrån de frågeställningar som ingår i uppdraget. I avsnitt 2.1 redovisas timutvecklingen och beslutsutfallen. I avsnitt 2.2 jämförs tidigare beslut om rätten till assistansersättning med nuvarande beslut om fler timmar. I avsnitt 2.3 beskrivs vilka underlag som ligger till grund för besluten. Avslutningsvis redovisas uppföljningen av kvaliteten i handläggningen i avsnitt 2.4.

Kapitel 3 innehåller avslutande reflektioner om kvaliteten i handläggningen och ställningstagande till behov av åtgärder.

1. Om rätten till fler timmar med assistansersättning

I detta kapitel ges en introduktion till prövningen av rätten till fler timmar, hur handläggningen går till, och till tidigare uppföljningar som gäller prövningen av rätten till fler timmar.

1.1 Prövningen av rätten till fler timmar med assistansersättning

Personer som är beviljade assistansersättning kan ansöka om ersättning för fler timmar för att tillgodose sitt behov av stöd. Den försäkrade kan själv skicka in en ansökan, alternativt kan en anmälan om behovet av fler timmar komma in från kommunen.

När rätten till fler timmar prövas ska Försäkringskassan ta ställning till om den försäkrade har rätt till de extra assistanstimmarna som ansökan gäller. Den försäkrade kan inte beviljas fler timmar om rätt till assistansersättning inte längre finns, eller om det totala antalet assistanstimmar inte ska utökas vid tillämpning av gällande författningar, rättspraxis och annan normering. Med annan normering avses till exempel rättsliga ställningstaganden. De beviljade timmar som ingår i ett beslut om assistansersättning gäller tillsvidare. En ansökan om fler timmar kan inte resultera i att den försäkrade får färre timmar. I samband med en ansökan om fler timmar kan antalet beviljade assistanstimmar endast omprövas om det finns ett väsentligt ändrat förhållande som är hänförligt till den försäkrade⁶, och som innebär en minskning.

En prövning av rätten till fler timmar är inte en omprövning av rätten till den assistansersättning som den försäkrade har sedan tidigare. Om en ansökan eller anmälan om fler timmar avslås har den försäkrade rätt till assistansersättning enligt tidigare beslut och de bedömningar som ligger till grund för det. Om en ansökan eller anmälan om fler timmar beviljas fattas ett nytt beslut med det totala antalet assistanstimmar som ersätter det tidigare beslutet.

Ärendet ska utredas i den omfattning som dess beskaffenhet kräver.⁷ Det finns inte några särskilda bestämmelser i socialförsäkringsbalken som handlar om prövning av rätten till fler assistanstimmar. När Försäkringskassan beviljar fler timmar prövas samtliga förutsättningar för rätt till assistansersättning utifrån gällande författningar, rättspraxis och annan normering. Det innebär att de ytterligare timmar som den försäkrade ansöker om ska utredas som vid en nyansökan. När det gäller de timmar som den försäkrade redan har behöver utredningen inte alltid vara lika omfattande.

När Försäkringskassan prövar rätten till fler timmar finns det redan ett antal assistanstimmar för en period⁸ beviljade, och därför måste Försäkringskassan ta hänsyn till tidigare bedömningar. Försäkringskassan kan göra andra bedömningar än tidigare om det har skett ändringar i författningar, rättspraxis och annan normering. Om det under utredningen kommer fram uppgifter om att behovet av personlig assistans har förändrats, kan även det påverka Försäkringskassans bedömning.

1.2 Handläggningen av ärendet

Försäkringskassans handläggning av ärendet förutsätter att ett antal kontroller genomförs. Kontrollerna genomförs som specifika handläggningsmoment. Vissa kontroller har en mer avgörande roll för att rätt beslut ska fattas och benämns därför nyckelkontroller. Vid prövningen av fler timmar innefattar några av de viktigaste kontrollerna att granska medicinska underlag, utreda andra stödinsatser, utreda vilken personlig assistans den försäkrade behöver och att Försäkringskassans särskilda beslutsordning följs.

⁶ 51 kap. 12 § SFB

⁷ 110 kap. 13 § SFB

⁸ 51 kap. 9 § SFB

För att Försäkringskassans handläggare ska kunna bedöma den försäkrades behov av personlig assistans behöver det finnas uppgifter från den försäkrade själv och relevanta underlag som beskriver vad den försäkrade behöver för hjälp. I de flesta fall innefattar dessa ett läkarutlåtande, men det kan även behövas underlag från andra professioner inom vården och andra aktörer. Andra aktörer kan vara exempelvis skola och kommunala verksamheter.

När Försäkringskassan handlägger ett ärende ingår det att granska och värdera de medicinska underlagen. Om handläggaren bedömer att underlagen inte är tillräckliga för att kunna ligga till grund för en bedömning av den försäkrades behov ska handläggaren komplettera ärendet med de uppgifter eller underlag som saknas.

Uppgifter från den försäkrade hämtas som regel in vid ett utredningssamtal med den försäkrade själv eller dennes företrädare. I vissa fall kan utredningen ske via skriftlig korrespondens. Försäkringskassan behöver också utreda om det finns stödinsatser från kommunen eller hälso- och sjukvården som kan påverka rätten till assistansersättning.

När handläggaren är klar med utredningen, och gjort en bedömning av den försäkrades rätt till fler timmar, lämnas ärendet vidare till en särskilt utsedd beslutsfattare. Beslutsfattaren kvalitetssäkrar ärendet innan beslutsavsikten kommuniceras till den försäkrade. Allt material som är av betydelse för beslutet ska kommuniceras till den försäkrade, om det inte är uppenbart obehövt⁹. Därefter ska den försäkrade ges tillräckligt med tid för att yttra sig innan beslutet fattas. I de fall den försäkrade kommer in med synpunkter under kommuniceringstiden ska dessa vägas in och bemötas i det slutliga beslutet.

Försäkringskassans utredningsskyldighet kan anses vara uppfylld när handläggaren har utrett de faktiska omständigheter som har betydelse för att kunna bedöma om förutsättningarna för att få en ersättning är uppfyllda. Beslutet ska grundas på en helhetsbedömning. Det innebär att en sammanvägning behöver göras av samtliga relevanta uppgifter eller omständigheter i ärendet. Dessa omfattar det som den försäkrade berättat, eventuella underlag som hen lämnat in och det som utredaren själv utrett eller hämtat in från andra.

1.3 Tidigare uppföljningar

Prövningen av fler timmar har under de senaste åren berörts i två rapporter. I rapporten *Indikatorer för att följa utvecklingen av assistansersättning 2020*¹⁰, redogjordes för utvecklingen av antalet ansökningar och beslutsutfall kopplat till prövningen av fler timmar med assistansersättning. I rapporten presenterades även resultatet av en aktgranskning som gällde samtliga ansökningar om fler timmar under perioden 1 april – 31 december 2018. Aktgranskningen gav bland annat svar på vilka hjälpbehov det yrkades tid för, antalet timmar som yrkades och anledningar till att inte all tid beviljades.

Prövningen av fler timmar berördes även i rapporten *Omfattningen av och orsaker till att assistansersättningen sänks eller upphör*¹¹. I rapporten redogörs resultatet av en aktgranskning som avsåg beslut där rätten till assistansersättning har omprövats. I en mindre del av dessa hade Försäkringskassan även prövat rätten till fler timmar. Rapporten redogjorde bland annat för vilka förändringar som ledde till en omprövning i samband med en ansökan om fler timmar.

Se bilaga 2 för ytterligare beskrivning av innehållet i rapporterna.

⁹ Med uppenbart obehövt menas att en kommunicering inte kan tillföra något i det aktuella ärendet, utan bara skulle dra ut på handläggningstiden i onödan. Exempelvis gäller detta för ärenden där den försäkrade får fullt bifall på sin ansökan.

¹⁰ Försäkringskassan 2020

¹¹ Försäkringskassan 2022a.

2. Resultat

2.1 Timutvecklingen och beslutsutfall

I detta avsnitt redovisas utvecklingen på en övergripande nivå kopplat till prövningen om fler timmar. Även beslutsutfallet för 2022 redovisas.

En av tio assistansmottagare 0–64 år ansöker om fler timmar

Tabell 1 Antal beslut om fler timmar, samt andel beslut i förhållande till antal mottagare

År	Totalt antal beslut om fler timmar	Antal mottagare i december föregående år	Andel beslut om fler timmar i förhållande till antal mottagare
2020	1 133	11 664	10 %
2021	924	11 480	8 %
2022	1 036	11 373	9 %

Källa: Försäkringskassans datalager samt statistikdatabas.

Anm.: Antalet mottagare avser åldersgruppen 0–64 år eftersom man inte kan bli beviljad fler timmar därefter. Från och med den 1 december 2022 har åldersgränsen ändrats till 66 år. Ändringen tillämpas från och med 1 januari 2023 och påverkar därför inte urvalet.

Antalet ansökningar om fler timmar har sedan år 2020 legat runt 1000 per år.¹² Detta motsvarar cirka 10 procent av det totala antalet assistansmottagare. Historiskt sett ansöker ungefär hälften av alla nya mottagare om fler timmar inom två år från att de beviljas assistansersättning första gången.¹³ Antalet förstagångsmottagare ökade både 2020 och 2021. Detta efter att hjälp med andning infördes som ett nytt grundläggande behov i slutet av 2019, samt lagändringarna gällande hjälp med andning respektive måltider i form av sondmatning som infördes den 1 juli 2020. Under 2022 har antalet förstagångsmottagare minskat något igen, och ligger på samma nivå som för 2020.¹⁴ Under samma period har alltså även antalet ansökningar om fler timmar ökat något jämfört med före 2019.

Andelen bifall samt det genomsnittliga antalet fler timmar som beviljas har ökat

Andelen bifall på ansökningar om fler timmar har ökat sedan 2020 och har de senaste åren legat på 79 procent. Även det genomsnittliga antalet timmar som beviljas har ökat de senaste åren och var 37 timmar per vecka under 2022.

¹² I statistiken ingår inte ansökningar om fler timmar som gjorts i samband med en omprövning av ett väsentligt ändrat förhållande, i de fall de i Försäkringskassans system registrerats som en omprövning av ett väsentligt ändrat förhållande. Detta beror på att det i Försäkringskassans register inte går att specifikt söka ut vilka av dessa ärenden som även innehåller ett beslut om ansökan om fler timmar.

¹³ Försäkringskassan 2020

¹⁴ Försäkringskassan 2023a

Tabell 2 Andel bifall och avslag samt genomsnittlig ökning av antal timmar per vecka 2020–2022

	Andel bifall	Andel avslag	Ökning av antal timmar*
2020	71 %	29 %	30,5
2021	79 %	21 %	34,6
2022	79 %	21 %	36,6

Källa: Försäkringskassans datalager

Anm.: *Genomsnittlig ökning i antal timmar vid bifall.

De försäkrade var i genomsnitt beviljade 115 timmar per vecka¹⁵ innan prövningen om fler timmar år 2022. Högst genomsnitt, 132 timmar per vecka, var det för de som hade fått sitt senaste beslut under 2022, det vill säga samma år som de sedan har ansökt om ytterligare timmar. Efter beslutet om fler timmar var den genomsnittliga beviljade tiden för hela gruppen 146 timmar per vecka.

Första och senaste beslutet om assistansersättning innan ansökan om fler timmar 2022

För de som fick ett beslut om fler timmar under 2022, är det en stor spridning för när deras första beslut om assistansersättning fattades. Vissa fick sitt första beslut redan 1994 (se Bilaga 3, Figur 11). Sedan det första beslutet kan det ha skett flera prövningar av rätten till assistansersättning.

Hälften av de som fick ett beslut om fler assistanstimmar under 2022 hade fått sitt senaste beslut om assistansersättning under perioden 2020–2022 (se Bilaga 3, Tabell 7). Detta innebär att många ansöker om fler timmar en relativt kort period efter att de fick sitt senaste beslut om assistansersättning.

För de flesta var det senaste beslutet en prövning om rätt till fler assistanstimmar (se Bilaga 3, Figur 12). Så var fallet i 42 procent av ärendena. Näst vanligast var en nyansökan eller anmälan från kommunen om rätten till assistansersättning. I övrigt kunde det senaste beslutet till exempel vara en så kallad tvåårsomprövning¹⁶, eller en omprövning vid ett väsentligt ändrat förhållande¹⁷.

¹⁵ Aktgranskning 2023

¹⁶ Tidigare gjorde Försäkringskassan tvåårsomprövningar av mottagarnas rätt till assistansersättning. Dessa innebar att Försäkringskassan skulle ompröva rätten till assistansersättningen två år efter såväl nybeviljande som efter senaste beslut för att pröva om rätten till assistansersättning hade förändrats. Dessa upphörde efter lagändring den 1 april 2018.

¹⁷ Omprövning av rätten till assistansersättning enligt 51 kap. 12 § SFB

Åtta av tio som ansöker om fler timmar beviljas fler timmar

Under 2022 var det vanligaste utfallet av en ansökan om fler timmar att den försäkrade beviljades mer tid (se Tabell 3).

Tabell 3 **Antal och andel beslut fördelat på förändring av assistanstimmar jämfört med tidigare beslut**

Beslutsutfall	Antal	Andel
Ökning	823	79 %
Oförändrat	176	17 %
Sänkt eller indrag*	37	4 %

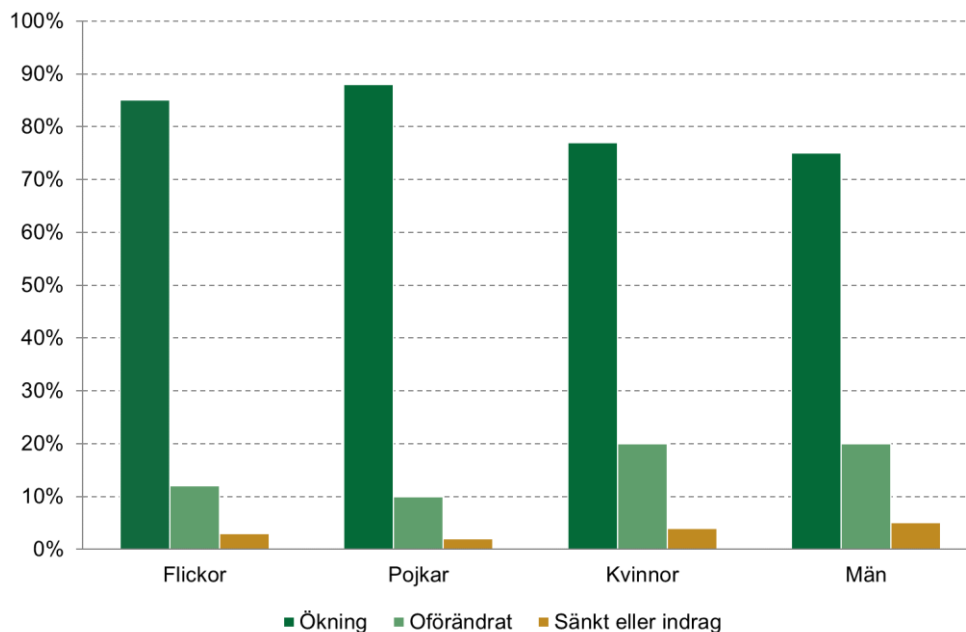
Källa: Försäkringskassans datalager

Anm.: *För att skydda enskilda individer så att risk för röjande inte föreligger redovisas inte statistik där det blir för få personer i en grupp. Därav redovisas de som fått sänkt ersättning samt helt indrag i en och samma grupp. Majoriteten avser sänkt ersättning.

I nästan åtta av tio beslut blir den försäkrade beviljad fler timmar. I knappt vart femte ärende får den försäkrade oförändrat antal timmar efter sin ansökan om fler timmar. I de fall ersättningen har sänkts eller dragits in, har det i samband med utredningen om rätten till fler timmar konstaterats att det har skett ett väsentligt ändrat förhållande som lett till att ersättningen omprövats.

Det finns vissa skillnader mellan barn och vuxna när det gäller beslutsutfall. Barn beviljas i högre utsträckning ökning än vuxna, cirka 87 procent av barnen, medan motsvarande siffra är 76 procent för vuxna. Det innebär att en mindre andel barn får ett beslut om oförändrat antal timmar eller sänkt ersättning än vuxna. Däremot är det genomsnittliga antalet beviljade timmar, efter en prövning om fler timmar, högre för vuxna än för barn (se Bilaga 3, Tabell 8). Detta stämmer överens med att barn beviljas färre timmar än vuxna förstagångsmottagare.¹⁸

Figur 1 **Beslutsutfall – fördelat på flickor, pojkar, kvinnor och män (andel)**

Källa: Försäkringskassans datalager

Andelen som får ökning ser i stort sett lika ut för pojkar och flickor, samt mellan kvinnor och män. Barn i åldern 0–12 får oftare än äldre barn beviljat fler timmar i samband med en prövning om fler timmar (se Bilaga 3, Tabell 9). När det i samband med en prövning av fler timmar skett en omprövning på grund av ett väsentligt ändrat förhållande, får en något lägre andel barn än vuxna sänkt ersättning. Att barn oftare än vuxna beviljas en ökning skulle kunna bero på ett minskat föräldraansvar, och att hjälpbehovet i sig ändras i takt med att barnet blir äldre.¹⁹

De flesta som ansöker tillhör den första gruppen i personkretsen

Tabell 4 Beslutsutfall per grupp i personkretsen, andel

Beslutsutfall	Personkrets grupp 1	Personkrets grupp 2	Personkrets grupp 3
Bifall	79 %	67 %	82 %
Avslag	21 %	33 %	18 %
Antal beslutsutfall	621	33	382

Källa: Försäkringskassans datalager

Det finns vissa skillnader mellan de tre grupperna i personkretsen enligt LSS.²⁰ De flesta som ansöker om fler timmar tillhör den första gruppen, vilket kan förklaras med att det är flest assistansmottagare som tillhör den gruppen totalt sett.²¹ Likaså är det få personer från grupp 2 som ansöker om fler timmar, vilket även är den minsta gruppen.²² Andelen som får fler timmar ligger på samma nivå för grupp 1 och 3, men är lägre för grupp 2. En anledning till detta kan vara att grupp 2 i genomsnitt redan har fler timmar per vecka än de som tillhör grupp 1 och 3.²³

¹⁹ De ärenden som granskats har beslutats under 2022. Det innebär att de beslutats före den lagändring som trädde i kraft den 1 januari 2023. Lagen medförde bland annat att föräldraansvaret beaktas genom ett schablonavdrag (föräldraavdrag) som görs från barnets behov av hjälp med grundläggande behov och andra personliga behov.

²⁰ Personkretsen enligt 1 § LSS är personer med:

1. utvecklingsstörning, autism eller autismsliknande tillstånd
2. betydande och bestående begåvningsmässigt funktionshinder efter hjärnskada i vuxen ålder föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom
3. andra varaktiga fysiska eller psykiska funktionshinder som uppenbart inte beror på normalt åldrande, om de är stora och orsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service.

²¹ Försäkringskassan 2023a

²² Ibid.

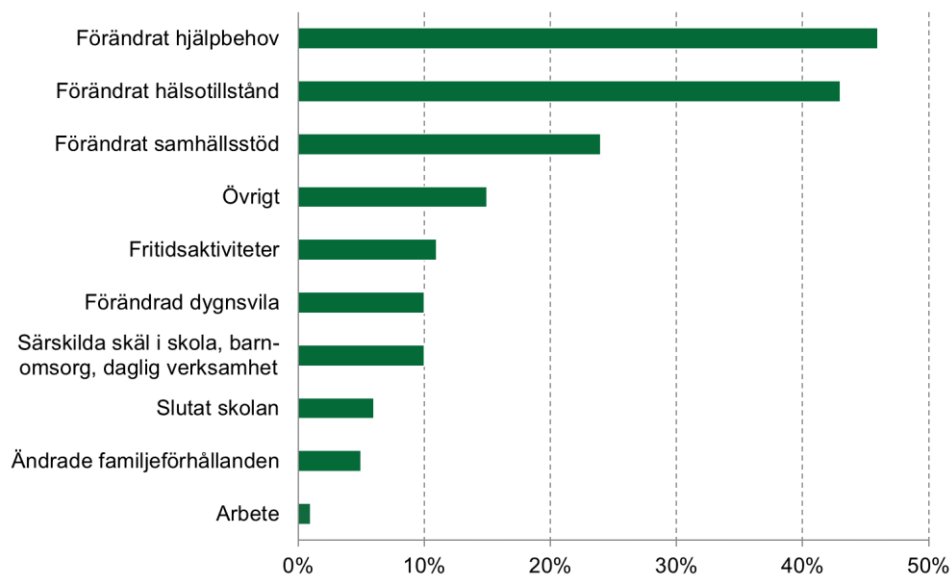
²³ Försäkringskassan 2022b

2.2 Beslut om fler timmar med assistansersättning i förhållande till tidigare beslut

I avsnittet redogörs för de delar av granskningen där det nya beslutet om fler timmar jämförs med föregående beslut om rätten till ersättning. Detta innefattar bland annat anledningar till ansökan och de hjälpbehov ansökan gäller.

Ett förändrat hjälpbehov är den vanligaste anledningen till att ansöka om fler timmar

Figur 2 Anledningar till ansökan om fler timmar, andel ansökningar som gäller respektive anledning

Källa: Aktgranskning 2023

Anm.: En ansökan kan innehålla mer än en anledning till att den försäkrade ansöker om fler timmar, därav summerar inte andelarna till 100 procent.

Det är inte ovanligt att den försäkrade ansöker om fler timmar av mer än en anledning. Den vanligaste anledningen till att ansöka om fler timmar med assistansersättning är att det hjälpbehov den försäkrade haft sedan tidigare har förändrats på något sätt, och att den hjälp hen behöver nu tar längre tid att utföra. Så är fallet i 46 procent av de granskade ansökningarna. I granskningen har det framkommit att det är vanligare att barn ansöker om fler timmar med anledning av ett förändrat hjälpbehov än vuxna. Det kan till exempel handla om att barn med stigande ålder fått hjälpbehov av annan karaktär.

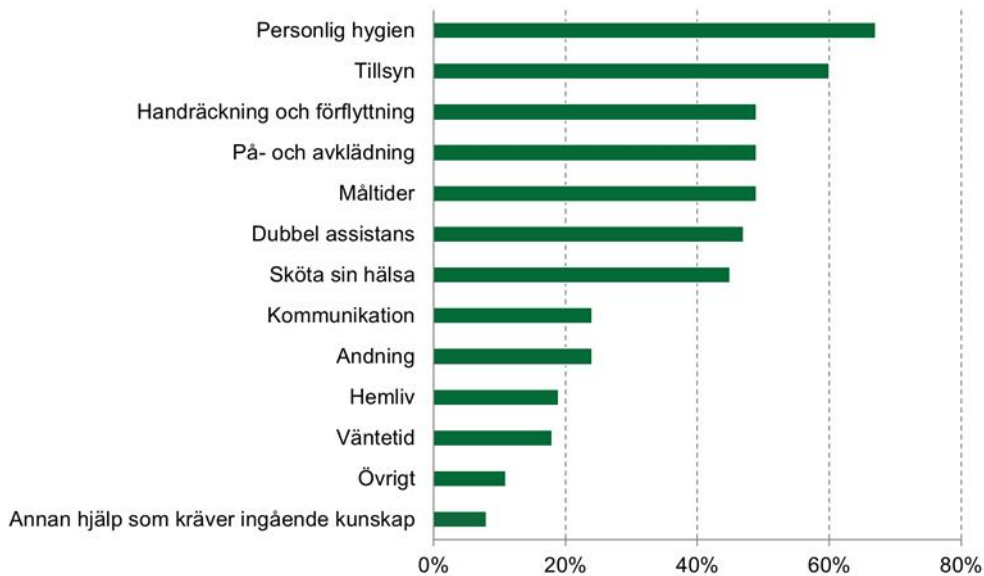
I nästan lika stor utsträckning är ett förändrat hälsotillstånd anledningen till att de försäkrade ansöker om fler timmar. Så är det i 43 procent av de granskade ärendena. I dessa fall kan det både handla om försämringstillstånd, och att det tillkommit en funktionsnedsättning. Till skillnad från ovan så är det vanligare att vuxna ansöker om fler timmar på grund av ett förändrat hälsotillstånd än barn. Den tredje vanligaste orsaken till att ansöka om fler timmar handlar om förändringar i annat samhällsstöd som den försäkrade har, eller har haft beviljat. Det kan till exempel handla om att den försäkrade inte längre deltar i daglig verksamhet, eller vistas på korttidsboende i samma omfattning som tidigare.

Utöver de anledningar som tagits upp ovan finns det ytterligare ett antal anledningar som är återkommande vid ansökan. Det handlar exempelvis om att den försäkrade yrkar

på *särskilda skäl* för att få assistansersättning när hen vistas i barnomsorg, skola eller på daglig verksamhet. Det kan även handla om att det skett förändringar i dygnsvilan som innebär fler vakna timmar per dygn, eller att hen påbörjat fritidsaktiviteter som medför ett utökat hjälpbehov.

Flest ansökningar gäller ett utökat hjälpbehov kopplat till personlig hygien och tillsyn

Figur 3 Hjälpbehov som ansökan gäller

Källa: Aktgranskning 2023

Anm.: I aktgranskningen har inte grundläggande behov och andra personliga behov delats upp. De hjälpbehov som anges här kan alltså både gälla hjälp som bedöms vara grundläggande behov, och hjälp som bedöms vara andra personliga behov. En ansökan kan gälla mer än ett hjälpbehov, därav summerar inte andelarna till 100 procent.

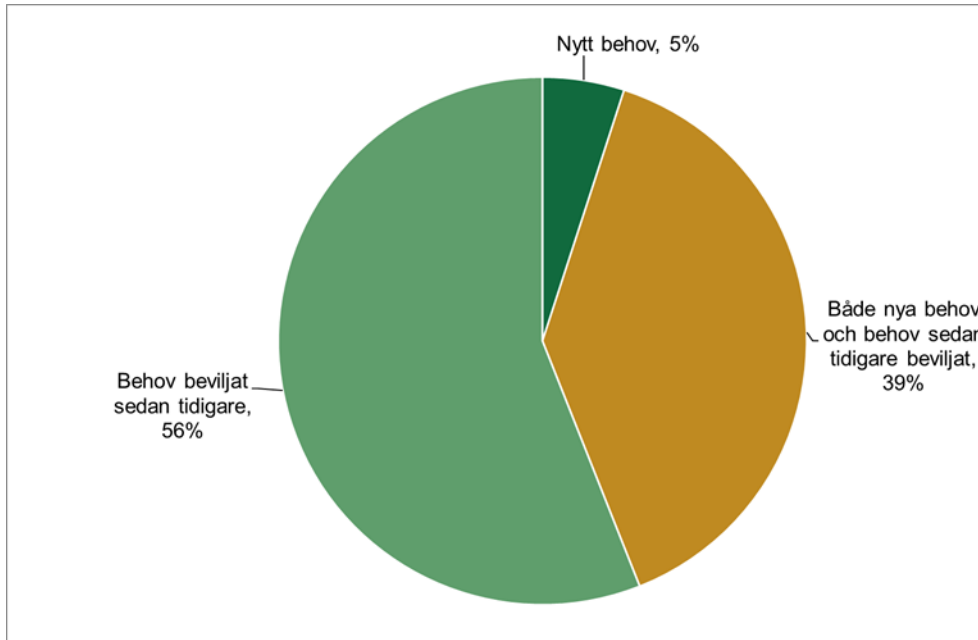
Av aktgranskningen framgår att det är vanligast att en ansökan²⁴ om fler timmar handlar om hjälpbehov kopplade till personlig hygien. Så är fallet i 67 procent av de ansökningar som har granskats. Den försäkrade ansöker i något mindre omfattning om mer tid för tillsyn. Det görs i 60 procent av ansökningarna. Därefter är det ett flertal hjälpbehov som förekommer i strax under hälften av alla ansökningar: handräckning och förflyttning, på- och avklädning, måltider samt dubbel assistans. Här bör dock nämnas att dubbel assistans inte är ett hjälpbehov i sig utan är kopplat till något av de andra hjälpbehoven.

Att fördelningen av hjälpbehov ser ut som den gör skulle kunna förklaras av att det finns en liknande fördelning i besluten hos förstagångsmottagare.²⁵ De hjälpbehov som är vanligast när den försäkrade beviljas assistansersättning första gången är också vanligast när de ansöker om fler timmar. Även bland de som ansöker om assistansersättning för första gången förekommer alltså hjälpbehoven personlig hygien, på- och avklädning och måltider i klart större utsträckning än andning, kommunikation och annan hjälp som kräver ingående kunskap.

Av granskningen kommer det vidare fram att en ansökan om fler timmar i de flesta fall gäller mer än ett specifikt hjälpbehov.

²⁴ Hjälpbehoven behöver inte alltid ha angetts i ansökningshandlingen utan kan exempelvis ha framkommit vid utredningssamtalet med den försäkrade.

²⁵ Försäkringskassan 2023a.

Figur 4 Andel ansökningar fördelat på nya och tidigare beviljade hjälpbehov

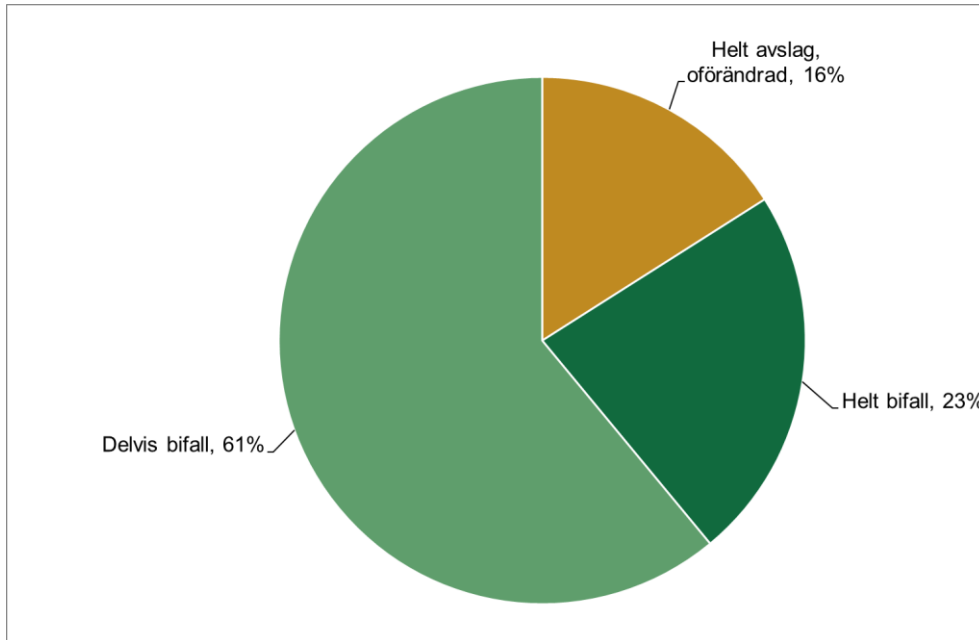
Källa: Aktgranskning 2023

De hjälpbehov som det yrkas fler timmar för i ansökan handlar till största del om hjälpbehov som den försäkrade är beviljad tid för sedan tidigare. I 39 procent av de granskade ärendena gäller ansökan en kombination av hjälpbehov som den försäkrade är beviljad tid för sedan tidigare och nytillkomna hjälpbehov. 5 procent av de granskade ansökningarna gäller yrkanden för endast nya hjälpbehov. Med hjälpbehov menas i detta sammanhang ett behovsområde, såsom exempelvis personlig hygien eller måltider. Om den försäkrade yrkat tid för ett nytt moment inom ett tidigare beviljat behovsområde har detta alltså bedömts vara ett hjälpbehov beviljat sedan tidigare.

Det vanligaste beslutet är delvis bifall

I aktgranskningen har Försäkringskassan undersökt om bifallsbesluten gäller ett helt eller ett delvis bifall. Likt utfallet sett till samtliga beslut om fler timmar (se Tabell 2) är utfallet i de granskade ärendena att ungefär åtta av tio sökanden får en utökning av sina beviljade timmar.

Figur 5 Beslutsutfall vid ansökan om fler timmar

Källa: Aktgranskning 2023

Anm.: Fyra beslut ingår inte i figuren. Dessa gäller ärenden där ersättningen minskat samt där beslutsutfallet inte gått att utläsa.

Den största andelen beslut avser ett delvis bifall, det vill säga att den försäkrade beviljas fler timmar, men inte i den omfattning som hen yrkat på i sin ansökan. En observation som gjorts bland granskarna är att det bland de delvisa bifallen finns beslut som egentligen täcker hela den försäkrades behov, men inte helt motsvarar det antal timmar som hen yrkat på i ansökan. Det kan till exempel gälla beslut där den försäkrade sökt tid motsvarande hela dygnet, men där en del under dygnsvilan beviljats som väntetid och därmed inte ersätts som en hel timme med assistansersättning.

I genomsnitt ansöks det om 54 fler timmar per vecka – den beviljade tiden är i genomsnitt 37 fler timmar

I tabell 5 nedan redogörs för det genomsnittliga antalet fler timmar som det ansökts om i de granskade ärendena, och det genomsnittliga antalet timmar som sedan har beviljats.

I en ansökan om fler timmar uppger den försäkrade ett behov av ytterligare beviljad tid, och har möjlighet att ange hur mycket tid som ansökan gäller. I 60 procent av de granskade ansökningarna framgår det hur mycket tid man yrkar på, medan det i 39 procent av ansökningarna inte framgår hur mycket tid som ansökan gäller. I 1 procent av ansökningarna har de försäkrade inte ansökt om fler timmar, utan vill behålla samma antal timmar som tidigare med hänvisning till *särskilda skäl* i barnomsorg, skola eller daglig verksamhet.

Att ett yrkande om exakta timmar saknas i ansökningshandlingarna behöver inte betyda att det i alla dessa fall saknas ett yrkande inför beslut. Vanligen tas yrkandet då upp i Försäkringskassans utredningssamtal där den försäkrade ges möjlighet att beskriva tidsåtgången för vart och ett av de hjälpbehov som ansökan gäller. När Försäkringskassan redovisar den yrkade tiden nedan så är den endast beräknad utifrån de ärenden där ett specifikt yrkande gjorts i ansökningshandlingen. I undersökningen bortser vi från att ett yrkande som angetts initialt kan ha förändrats under utredningens gång till att bli både större och mindre. Det här skulle kunna förklara varför de ansökta timmarna vid helt bifall är större än de beviljade timmarna (se Tabell 5), trots att dessa vid ett helt bifall borde överensstämma.

Tabell 5 Genomsnittligt antal fler ansökta timmar per vecka, och fler beviljade timmar per vecka

Beslutsutfall	Antal ärenden*	Fler ansökta timmar	Minimum ansökta timmar	Maximum ansökta timmar	Fler beviljade timmar
Bifall	189	57	2	238	37
varav helt bifall	51	56	4,3	236	52
varav delvis bifall	138	58	2	238	32
Avslag	43	40	1,3	189	0
Totalt antal beslut	232				

Källa: Aktgranskning 2023

Anm.: *Antalet ärenden gäller bara de som har specificerat ett visst antal timmar i ansökan.

I de totalt 232 ärenden där det angavs ett specifikt yrkande på tid ansökte de försäkrade om i genomsnitt 54 fler timmar per vecka. Det finns en mycket stor variation när det gäller hur många fler timmar de försäkrade ansökte om, från ungefär en timme till närmare 240 timmar per vecka.

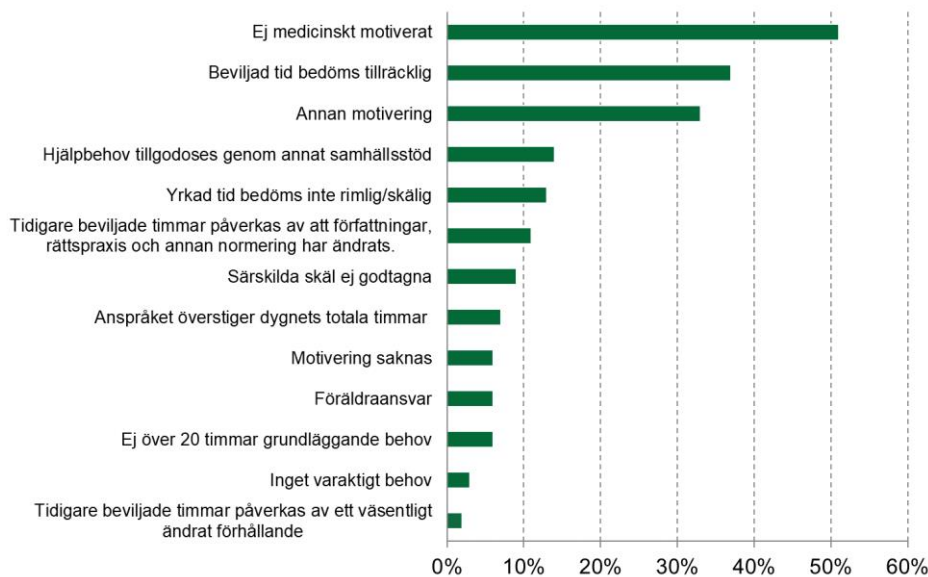
I den grupp som fick bifall ansökte de försäkrade i genomsnitt om 57 fler timmar per vecka, av dessa beviljades i genomsnitt 37. De som fick helt bifall ansökte i genomsnitt om 56 fler timmar och beviljades i genomsnitt 52. De som fick delvis bifall beviljades i genomsnitt 32 fler timmar, jämfört med de 58 timmar man ansökt om. De som fick ett helt avslag på sin ansökan om fler timmar hade i genomsnitt ansökt om 40 fler timmar per vecka. Dessa behöll samma antal timmar som de var beviljade enligt tidigare beslut.

Som vid tidigare uppföljning 2020²⁶ finns det fortfarande en relativt stor skillnad mellan det antal fler timmar som den försäkrade ansöker om, och det antal fler timmar som Försäkringskassan beviljar efter prövning.

Den vanligaste avslagsmotiveringen är att den yrkade tiden inte är medicinskt motiverad

I figur 6 nedan redogörs för de vanligaste motiveringarna när den försäkrade får ett helt avslag eller ett delvis bifall på sin ansökan om fler timmar. I det sistnämnda har alltså den försäkrade blivit beviljad ytterligare tid men inte motsvarande hela sitt anspråk. Av de 388 granskade ärendena avlogs 64 stycken i sin helhet, medan det i 236 ärenden gällde avslag på delar av den försäkrades ansökan. Flera motiveringar kan förekomma i ett och samma beslut eftersom det sammantagna avslaget kan gälla flera olika delar av den försäkrades yrkande.

Figur 6 Avslagsmotiveringar, andel av beslut där respektive motivering används

Källa: Aktgranskning 2023

Anm.: Ett beslut kan innehålla mer än en avslagsmotivering, därav summerar inte andelarna till 100 procent.

Den vanligaste motiveringen till att den försäkrade får helt avslag eller delvis bifall är att det inte är medicinskt motiverat att bevilja assistansersättning i den omfattning som den försäkrade har uppgett. Med det menas att de medicinska underlagen inte bedöms ge stöd för den försäkrades yrkande. Att det inte är medicinskt motiverat kan både handla om hjälpbehovet i sin helhet eller tidsåtgången för ett hjälpbehov. Den näst vanligaste motiveringen är att de sedan tidigare beviljade timmarna bedöms tillräckliga för att tillgodose det hjälpbehov som den försäkrade har uppgett. Det handlar till exempel om att Försäkringskassan bedömt att det inte är sannolikt att ett hjälpbehov tar längre tid i anspråk än vad som bedömts i tidigare beslut. 6 procent av avslagen beror på att den försäkrades grundläggande behov inte längre uppgår till minst 20 timmar per vecka på grund av förändringar i praxis, eller förändringar hos den försäkrade. Detta innebär att den försäkrade inte kan beviljas någon ytterligare tid. Nästan alla de avslagen gäller vuxna.

Bland motiveringarna som ryms under gruppen *annan motivering* gäller det bland annat avslag för dubbel assistans där motiveringen varit att tid för dubbel assistans endast lämnas för de moment där den dubbla assistansen faktiskt behövs.²⁷

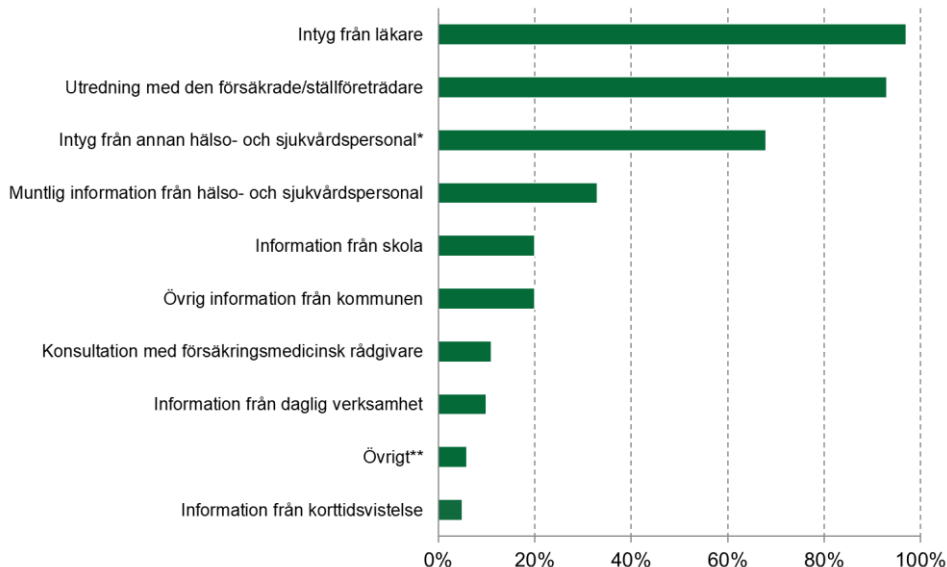
²⁷ Den som behöver mer än en personlig assistent samtidigt, kan ha rätt till två eller flera assistenter (9 a § femte stycket LSS). Det är huvudsakligen endast tiden för den andra assistentens faktiska insatser som beaktas. Undantag kan göras vid allvarliga hälsorisker.

2.3 Underlag som ligger till grund för beslut

I avsnittet redogörs för de underlag som ligger till grund för beslutet om fler timmar.

Det vanligaste underlaget är intyg från läkare och utredning med den försäkrade

Figur 7 Underlag som ligger till grund för beslut efter ansökan om fler timmar

Källa: Aktgranskning 2023

Anm.: I ett ärende kan flera underlag ligga till grund för beslut, därav summerar inte andelarna till 100 procent.

*Även muntlig information från läkare ingår. **I kategorin "Övrigt" var det vanligaste underlaget information från assistent eller assistansbolag.

I nästan alla granskade ärenden låg ett intyg från läkare till grund för beslutet. Detta är ett förväntat resultat eftersom medicinsk information från hälso- och sjukvården är en central del av beslutsunderlaget.²⁸ I en stor del av ärendena låg även en utredning med den försäkrade, eller hans företrädare²⁹, till grund för beslutet. Även detta är ett förväntat resultat eftersom Försäkringskassan behöver information om den försäkrades behov av hjälp i den dagliga livsföringen. I de fall vi inte har genomfört en utredning med den försäkrade kan tillräckliga uppgifter i stället ha kommit fram redan i ansökan. Uppgifterna kan till exempel finnas i en bilaga till ansökan där den försäkrades behov beskrivs.

I många fall låg även intyg från annan hälso- och sjukvårdspersonal till grund för beslutet, exempelvis intyg från fysioterapeut och arbetsterapeut. I en tredjedel av ärendena låg även information som var lämnad muntligt till Försäkringskassan från hälso- och sjukvården till grund för beslutet.

Annan information som låg till grund för beslutet kom exempelvis från kommun och skola.

Kombinationen av nya och tidigare underlag ligger till grund för de flesta besluten

Det är vanligast att ett beslut fattas utifrån en kombination av nyinkomna underlag och underlag som legat till grund för en tidigare prövning. Så är fallet i 71 procent av ärendena. Det är betydligt mer ovanligt att ett beslut fattas enbart på tidigare eller nyinkomna underlag.

²⁸ Den försäkrade kan själv lämna in ett medicinskt utlåtande, men Försäkringskassan kan också med stöd av 110 kap. 14 § 3 SFB begära ett utlåtande från en läkare eller annan sakkunnig.

²⁹ En företrädare kan exempelvis vara en vårdnadshavare, ombud eller god man.

Vad gäller nyinkomna underlag skickades de huvudsakligen in av den försäkrade, eller hans ställföreträdare, i samband med ansökan om fler timmar (se Bilaga 3, Tabell 10). De kan även ha skickats in under utredningens gång efter att Försäkringskassan begärt det.

I drygt en fjärdedel av ärendena hämtade Försäkringskassan in skriftliga underlag från någon annan än den försäkrade. Detta kan till exempel ha inneburit att Försäkringskassan vänt sig direkt till vården eller kommunen för kompletterande underlag. I drygt hälften av ärendena fanns även muntlig information som Försäkringskassan hämtat in från någon annan än den försäkrade, exempelvis muntlig information från en vårdgivare.

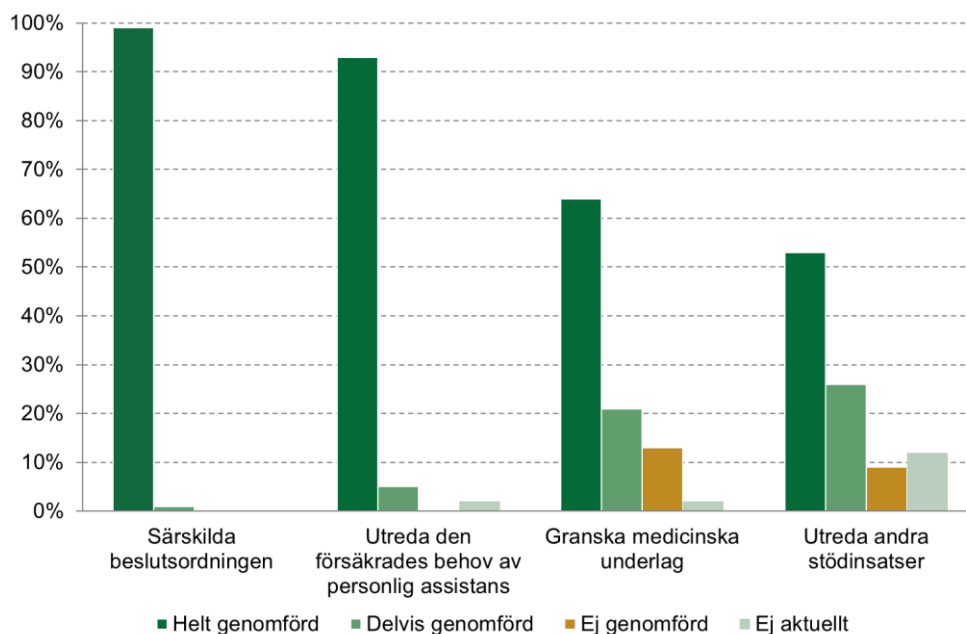
Precis som vid en nyansökan om assistansersättning behövs det medicinska underlag för att Försäkringskassan ska kunna fatta beslut om fler timmar. Granskningen visar att beslut i de flesta ärenden grundas på åtminstone ett nytt medicinskt underlag, vilket innebär att det sammantaget skrivs många nya underlag från vården kopplat till ansökningar om fler timmar. I granskningen har det inte undersökts om dessa underlag faktiskt varit nödvändiga för att kunna ta ställning till den försäkrades anspråk.

2.4 Kvaliteten i handläggningen

I det här avsnittet redovisas uppföljningen av de mest relevanta kontrollerna och handläggningmomenten vid prövning av rätten till fler timmar.

Viktiga kontroller och handläggningmoment genomförs i majoriteten av ärenden

Figur 8 Genomförandet av nyckelkontroller vid prövningen av rätten till fler timmar

Källa: Aktgranskning 2023

Granskningen visar att de ärendespecifika kontrollerna genomförs i majoriteten av alla ärenden, men i varierande utsträckning sett till respektive kontroll. Den kontroll som genomförs i absolut högst grad gäller den särskilda beslutsordningen (SBO). Denna har bedömts helt genomförd i 99 procent av de granskade ärendena. Det innebär att en särskilt utsedd beslutsfattare både har kvalitetssäkrat och fattat beslut i ärendet.

Kontrollen som gäller att utreda den försäkrades behov av personlig assistans har bedömts vara helt genomförd i 93 procent av ärendena, och delvis i 5 procent av dem. I

de fall kontrollen bedömts bara vara delvis genomförd beror det oftast på att den försäkrades hjälpbehov inte har utretts i kontakt med den försäkrade, eller dennes ställföreträdare.

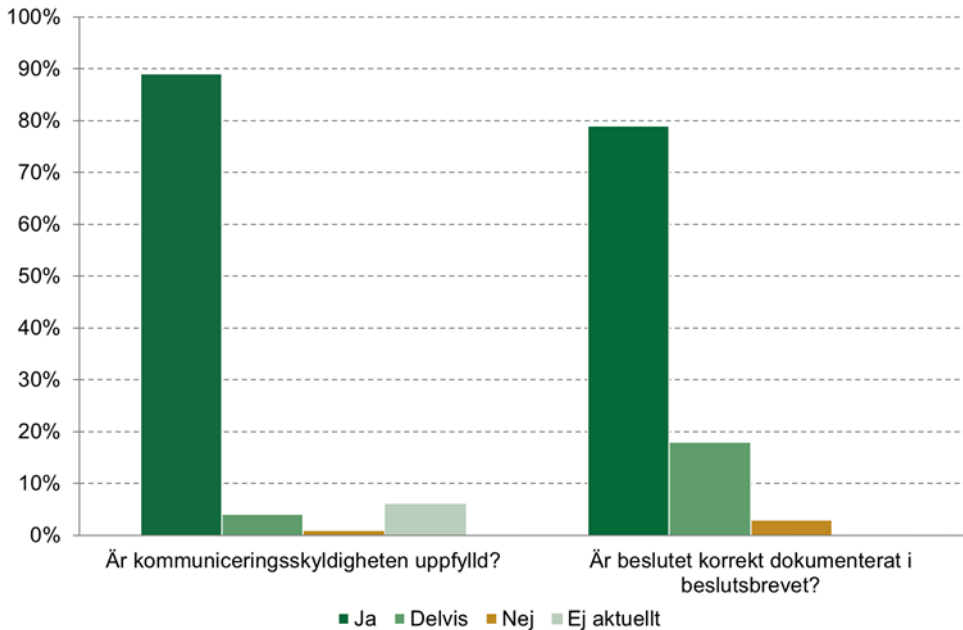
Kontrollen som gäller att granska medicinska underlag har genomförts helt i 64 procent av de granskade ärendena, och delvis i 21 procent. I en mindre del, 13 procent, bedöms den inte vara genomförd alls. I majoriteten av de fall där kontrollen bedömts vara delvis, eller inte alls genomförd, handlar det om att en bedömning av medicinska underlag inte är dokumenterad i journal. Att bedömningen inte finns dokumenterad har även återkommande uppmärksammats i Försäkringskassans årliga kvalitetsuppföljningar av ärendehandläggningen som helhet³⁰. Både utifrån tidigare och nuvarande granskningar går det dock inte att dra slutsatsen att kontrollen inte alls utförs. Detta beror på att handläggaren kan ha granskat underlaget och gjort en försäkringsmedicinsk analys även om bedömningen inte dokumenterats. Den fortsatta handläggningen och bedömningar gjorda i de granskade ärendena förutsätter till stor del att analysen genomförts. Bristen ligger i dessa fall snarare just i att handläggaren inte har dokumenterat den bedömning hen har gjort av de medicinska underlagen.

Den kontroll som gäller att utreda andra stödinsatser är den som i minst utsträckning genomförs helt bland de kontroller som följts upp i granskningen. Den har genomförts helt i drygt hälften av de granskade ärendena, och delvis i drygt en fjärdedel. I 9 procent av ärendena har kontrollen inte ansetts vara genomförd alls, medan Försäkringskassan i 12 procent av ärendena har bedömt att det varit obehövt att utreda andra stödinsatser.

I de fall där kontrollen bedömts vara endast delvis eller inte alls genomförd beror det till största delen på att handläggaren inte har kontrollerat om den försäkrade är beviljad andra stödinsatser av kommunen. Det går inte att fastställa en orsak till varför kontroll av andra stödinsatser inte görs i högre omfattning. En förklaring skulle kunna vara att för stor vikt fästs vid att kommunen ska anmäla beviljade insatser till Försäkringskassan³¹, och att man som handläggare därför utgår ifrån att inga nya insatser tillkommit sedan föregående beslut. Det går dock inte att utesluta att det handlar om att handläggaren gjort en bedömning av att det är obehövt att höra kommunen, men inte journalfört sin bedömning.

³⁰ Försäkringskassan 2022c. Försäkringskassan 2023b.

³¹ 15 § p.9 LSS

Figur 9 Uppfylld kommunikeringskyldighet, och korrekt dokumenterade beslutsbrev

Källa: Aktgranskning 2023

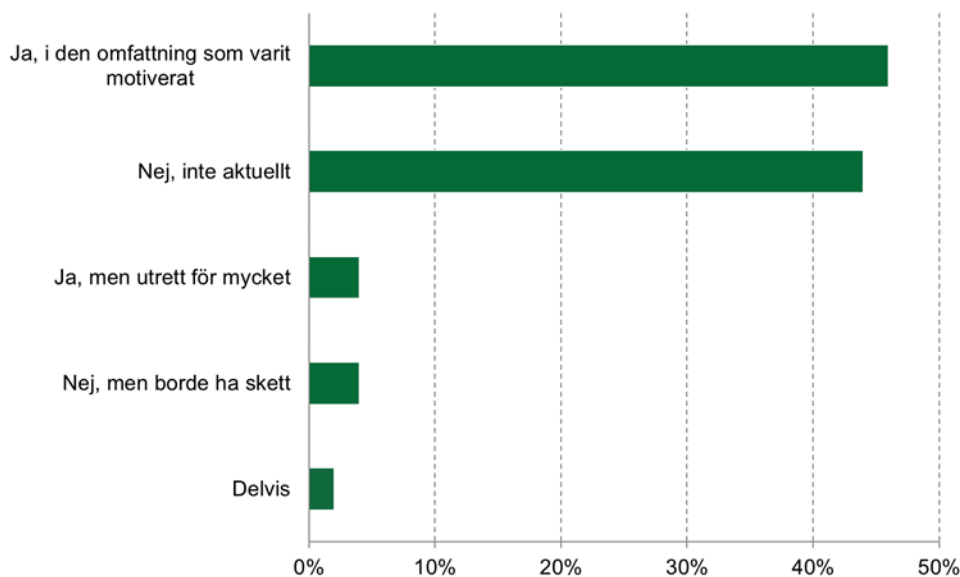
Av aktgranskningen framkommer att Försäkringskassan i hög omfattning uppfyller kommunikeringskyldigheten. I ett fåtal ärenden ansågs den inte alls vara uppfylld. I de fall kommunikeringskyldigheten bedömdes vara delvis, eller inte alls uppfylld handlade det i huvudsak om att alla handlingar som legat till grund för beslutet inte hade kommunicerats till den försäkrade.

I 79 procent av de granskade ärendena bedömdes Försäkringskassans beslut vara korrekt dokumenterade i beslutsbrevet. 18 procent bedömdes vara delvis korrekta, medan vi i cirka 3 procent bedömde att de inte var korrekta. För att besluten ska bedömas vara helt korrekt dokumenterade ska det framgå av innehållet i beslutsbrevet att ett beslut har fattats och vad beslutet innebär. De omständigheter som har haft betydelse för beslutet ska ha förklarats. Vidare ska bara relevanta bestämmelser ha använts. I majoriteten av de fall där det fanns brister i beslutsbrevet gällde det att relevanta bestämmelser inte angetts (61 procent). Bristerna handlade även om att omständigheter som haft betydelse för beslutet inte tagits upp eller förklarats (31 procent).

I majoriteten av ärenden har tidigare beviljade timmar utretts inom ramen för vad som ska prövas

Försäkringskassan har i aktgranskningen tagit ställning till om utredningen i ärendet hållits inom ramen för vad som ska prövas vid en ansökan om fler timmar. Om den försäkrade är beviljad tid för ett behov där det sedan det senaste beslutet om rätten till assistansersättning skett förändringar i författningar, rättspraxis eller annan normering, eller hos den försäkrade själv, ska Försäkringskassan utreda hur dessa förändringar påverkar den tidigare beviljade tiden. I de fall där tidigare beviljade timmar inte berörs av några sådana förändringar ska Försäkringskassan inte utreda dessa timmar såvida de inte ingår i den försäkrades nya yrkande.

Figur 10 Har tidigare beviljade timmar utretts på nytt?

Källa: Aktgranskning 2023

Av granskningen framgår att Försäkringskassan i nästan alla ärenden utrett inom ramen för vad som ska prövas. I 46 procent av ärendena har tidigare beviljade timmar som går utanför den försäkrades yrkande utretts i den omfattning som varit motiverad. I nästan lika stor andel av ärenden, 44 procent, har det inte varit aktuellt att utreda tidigare beviljade timmar utanför yrkandet, och det har inte heller gjorts. I en mindre andel ärenden, 4 procent, har tidigare beviljade timmar utretts i alltför stor omfattning. I lika stor andel av ärendena har tidigare beviljade timmar inte utretts alls trots att det fanns anledning att göra det.

Den vanligaste anledningen till att tidigare beviljade timmar har utretts är att författningar, rättspraxis eller annan normering har ändrats sedan den försäkrade senast fick ett beslut om rätten till assistansersättning (se Bilaga 3, Tabell 11). Detta gällde för 85 procent av de ärenden där timmarna hade utretts på nytt. En sådan förändring kan till exempel handla om det grundläggande behovet personlig hygien som i praxis har förtydligats till att enbart avse att hålla sig ren³². I 48 procent av ärendena utreddes timmarna på grund av att förhållanden hos den försäkrade hade förändrats. Ett sådant förhållande skulle exempelvis kunna handla om förändringar i den försäkrades livssituation, och som inte tagits upp i ansökan. I ett flertal ärenden har det alltså funnits mer än en anledning till att timmarna utretts på nytt.

Det kan noteras att granskningen av just denna fråga varit utmanande. Det beror på att det inte alltid framgår av dokumentationen om de tidigare beviljade timmarna utreds på initiativ av Försäkringskassan, eller om den försäkrade tagit upp hjälpbehovet i samband med utredningssamtalet. Det skulle exempelvis kunna vara så att även om tidigare beviljade behov inte tas upp i den försäkrades yrkande vid ansökan kan de tas upp muntligen vid ett senare tillfälle i utredningen. Resultatet ska därför ses med viss försiktighet eftersom det både kan vara fler eller färre ärenden som ligger inom ramen för vad som faktiskt ska prövas.

³² Det grundläggande behovet personlig hygien hade innan praxisändring en vidare tolkning. Den försäkrade kan i dessa fall därför i ett tidigare beslut vara beviljad tid för moment som inte primärt avser att hålla sig ren. Ett exempel på detta kan vara hjälp med sminkning.

I åtta av tio ärenden uppfylls utredningsskyldigheten

En övergripande aspekt i bedömningen av kvalitet i handläggningen gäller om Försäkringskassan uppfyllt sin utredningsskyldighet när ärendet beslutas. Av granskningen framkommer att denna bedöms vara uppfylld i 82 procent av ärendena. Bedömningen har gjorts efter att behov av eventuella kompletteringar som beslutfattaren har uppmärksammat har genomförts. I de ärenden där utredningsskyldigheten inte bedöms vara uppfylld gäller det i huvudsak att vi inte tillräckligt utrett de faktiska omständigheter som har betydelse för beslutet. Här handlar det till största delen om att Försäkringskassan inte i tillräcklig omfattning utrett den försäkrades hjälpbehov. Det kan exempelvis gälla hur hjälpen faktiskt utförs, eller att det inte utretts om en insats kan utföras som egenvård. I ett mindre antal ärenden har vi inte uppfyllt utredningsskyldigheten på grund av att vi inte tillräckligt utrett om den försäkrade beviljats andra stödinsatser, eller tagit ställning till om ärendet behöver omprövas på grund av ett *väsentligt ändrat förhållande*, trots att det har behövts.

I de fall där utredningsskyldigheten inte bedömts vara uppfylld kan alltså antalet beviljade timmar ha påverkats både positivt och negativt ur den försäkrades perspektiv.

3. Ställningstagande till behov av åtgärder

Resultaten av granskningen visar att kvaliteten i handläggningen av ärenden som gäller prövningen av fler timmar i stora drag överensstämmer med handläggningen av assistansersättning som helhet. I majoriteten av ärendena genomförs de ärendespecifika kontrollerna korrekt. De brister som framkommer gäller kontrollerna att granska medicinska underlag, och att utreda andra stödinsatser.

När det gäller granskningen av medicinska underlag handlar bristerna i huvudsak om dokumentation, och inte att kontrollen som helhet inte utförs. Bristerna i samband med att utreda andra stödinsatser handlar om att Försäkringskassan inte tagit kontakt med den försäkrades hemkommun för att utreda om hen är beviljad kommunala insatser. Det finns även utvecklingsområden kopplat till den övergripande utredningsskyldigheten gällande att vi inte tillräckligt utrett de faktiska omständigheter som har betydelse för beslutet. De områden i handläggningen som har utvecklingsbehov är sedan tidigare uppmärksammade³³ och det pågår löpande förbättringsinsatser. Insatserna består bland annat av att öka kompetensen i att granska och värdera medicinska underlag, samt att dokumentera ställningstaganden och bedömningar i pågående ärenden. Även en specifik utbildning i utredningsmetodik har tagits fram.

Den kvalitetsaspekt i granskningen som är specifik för prövningen av fler timmar handlar om huruvida Försäkringskassan har utrett tidigare beviljade timmar i en omfattning som varit motiverad. Här visar granskningsresultatet att utredningarna i stor utsträckning håller sig inom ramen för vad som ska prövas. I endast en liten del av ärendena visade granskningen att Försäkringskassan utrett för mycket sett till vad som faktiskt ska prövas. I lika stor utsträckning förekommer ärenden där Försäkringskassans utredning borde ha varit mer omfattande.

I samband med granskningen uppmärksammandes även att beslutsbrevens ofta var omotiverat långa, och ibland komplicerade att förstå. Detta är något som har framkommit i tidigare uppföljningar³⁴ och uppdrag³⁵ varpå åtgärder har vidtagits. Åtgärderna innefattar bland annat nya mallar för bedömning och beslut. Resultatet av detta har dock varit för tidigt att se i genomförd aktgranskning eftersom de implementerades först under hösten 2022 samt våren 2023.

Utöver nämnda insatser så har även ett större arbete genomförts för förmånen som helhet, och dessa insatser berör även prövningen av fler timmar. Insatserna har bland annat handlat om att genom ett utökat kunskapsstöd stärka kompetensen hos våra handläggare. Det är bland annat ett stöd i hur man kan involvera den enskilde och anpassa handläggningen utifrån hans situation. Det handlar exempelvis om ökad kunskap om vad olika funktionsnedsättningar innebär, och om livsvillkoren för personer med funktionsnedsättning. Stöd har även tagits fram för att dokumentera utredning av behov, bedömningar och beslut på ett begripligt och transparant sätt som inte upplevs som integritetskränkande.

Sammantaget visar den granskning som genomförts att det finns förbättringsområden som vi fortsatt behöver arbeta med för att öka kvaliteten vid prövning av fler timmar. Som beskrivits ovan har ett antal åtgärder genomförts, och ytterligare pågår. Resultaten av dessa insatser kommer att följas upp för att säkerställa att de gav önskvärd effekt.

³³ Försäkringskassan 2022c. Försäkringskassan 2023b.

³⁴ Försäkringskassan 2023b.

³⁵ Försäkringskassan 2021

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Nils Öberg i närvaro av avdelningschef Leif Höök och verksamhetsutvecklare Ted Karlsson, den senare som föredragande.

Nils Öberg

Ted Karlsson

Referenser

Försäkringskassan 2020. *Indikatorer för att följa utvecklingen av assistansersättning.*
Svar på regeringsuppdrag, dnr 001380-2020

Försäkringskassan 2021. Rapport – *Uppdrag om kunskapsstöd gällande assistansersättningen.* Svar på regeringsuppdrag, dnr 2021/017172

Försäkringskassan 2022a. *Omfattning av och orsaker till att assistansersättning sänks eller upphör.* Dnr 2022/012862

Försäkringskassan 2022b. *Socialförsäkringen i siffror 2022.*

Försäkringskassan 2022c. *Kvalitetsanalys för Assistansersättning avseende perioden 2021-09-01 – 2022-08-31.* Dnr 2022/020785

Försäkringskassan 2023a. *Indikatorer för att följa utvecklingen av assistansersättning.*
Svar på regeringsuppdrag dnr 2023/002100

Försäkringskassan 2023b. Försäkringskassans årsredovisning 2022.

Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS

Socialförsäkringsbalken (2010:110), SFB

Socialdepartementet 2022. Försäkringskassans regleringsbrev för 2023.
Regeringsbeslut 2022-12-22. S2022/04810

Tabellförteckning

Tabell 1	Antal beslut om fler timmar, samt andel beslut i förhållande till antal mottagare	9
Tabell 2	Andel bifall och avslag samt genomsnittlig ökning av antal timmar per vecka 2020–2022	10
Tabell 3	Antal och andel beslut fördelat på förändring av assistanstimmar jämfört med tidigare beslut.....	11
Tabell 4	Beslutsutfall per grupp i personkretsen, andel	12
Tabell 5	Genomsnittligt antal fler ansökta timmar per vecka, och fler beviljade timmar per vecka.....	17
Tabell 6	Andel avslag och bifall samt genomsnittlig ökning av antalet timmar per vecka på ansökningar om fler timmar, 2010–2019	34
Tabell 7	Senaste beslutet om assistansersättning innan ansökan om fler timmar, fördelat per år.....	35
Tabell 8	Genomsnittligt beviljad tid per vecka efter beslut om fler timmar 2022.....	35
Tabell 9	Förändringsstatus per åldersintervall vid ansökan om fler timmar 2022.....	36
Tabell 10	På vilket sätt har nya underlag, som ligger till grund för beslutet tillförts utredningen?	36
Tabell 11	Den vanligaste anledningen till att tidigare beviljade timmar har utretts	36

Figurförteckning

Figur 1	Beslutsutfall – fördelat på flickor, pojkar, kvinnor och män (andel)	11
Figur 2	Anledningar till ansökan om fler timmar, andel ansökningar som gäller respektive anledning	13
Figur 3	Hjälpbehov som ansökan gäller.....	14
Figur 4	Andel ansökningar fördelat på nya och tidigare beviljade hjälpbehov	15
Figur 5	Beslutsutfall vid ansökan om fler timmar	16
Figur 6	Avslagsmotiveringar, andel av beslut där respektive motivering används.....	18
Figur 7	Underlag som ligger till grund för beslut efter ansökan om fler timmar.....	19
Figur 8	Genomförandet av nyckelkontroller vid prövningen av rätten till fler timmar ...	20
Figur 9	Uppfylld kommuniseringskyldighet, och korrekt dokumenterade beslutsbrev	22
Figur 10	Har tidigare beviljade timmar utretts på nytt?	23
Figur 11	Första beslut om assistansersättning för de försäkrade som ansökt om fler timmar under år 2022, fördelat per år	34
Figur 12	Prövningstyp vid senaste beslutet före ansökan om fler timmar	35

Bilaga 1. Metod och avgränsningar

I det här avsnittet beskrivs hur vi har samlat in det material som använts för att kunna svara på uppdraget samt vilka avgränsningar som gjorts.

Urval

Vi har hämtat uppgifter från Försäkringskassans datalager STORE för att kunna redovisa

- hur antalet assistansmottagare som fått ett beslut efter en prövning av rätten till fler timmar utvecklats
- hur antalet timmar utvecklats
- kön, ålder och personkrets på de som fått beslut om fler timmar.

För att ta reda på vilka underlag som ligger till grund för beslut, kvaliteten i handläggningen av ärenden, samt skillnader mellan olika beslut har vi genomfört en aktgranskning. Detta eftersom uppgifterna inte finns registrerade i vårt datalager STORE. Aktgranskningen har genomförts utifrån ett stratifierat slumpmässigt urval av ärenden som alla gäller ansökan om fler timmar med assistansersättning, och i vilka Försäkringskassan har fattat beslut 2022. Totalt har 402 ärenden granskats, varav 14 ärenden föll bort. De 388 ärenden som granskats i sin helhet har innehållit ett beslut där beslutsutfallet är avslag eller bifall, det vill säga ärenden där prövning har skett i sak. De ärenden som föll bort ingick inte i den kategori ärenden som skulle granskas.

Genomförande av aktgranskningen

Aktgranskningen har genomförts av sju personer som alla har kunskap om assistansersättningen: fyra verksamhetsutvecklare, två förmånsspecialister och en avdelningsjurist. Frågeformuläret som användes vid granskningen togs fram utifrån de frågeställningar som behöver besvaras i uppdraget. Frågeformuläret kalibrerades genom en provgranskning där alla granskare individuellt granskade samma sex ärenden utifrån formuläret. Resultatet från denna granskning jämfördes och diskuterades vid tre träffar för att skapa samsyn om hur frågorna skulle besvaras. Formuläret förtydligades och reviderades i samband med träffarna innan den slutliga granskningen inleddes.

Avgränsningar

Registerdata från Försäkringskassans datalager STORE har begränsats till åren 2020–2022.

Aktgranskningen har begränsats till att gälla ärenden i vilka beslut har fattats under perioden 1 januari–31 december 2022. I samband med att Försäkringskassan prövat rätten till fler timmar, kan även ärendet ha omprövats på grund av ett väsentligt ändrat förhållande. Då har båda prövningarna handlagts i samma ärende. De ärenden som granskats är klassificerade som en ansökan eller anmälan om fler timmar med assistansersättning i handläggningssystemet. Ärenden som är klassificerade som en omprövning, och som dessutom innehåller ett beslut om ansökan om fler timmar ingår inte i granskningen. Det beror på att det i Försäkringskassans register inte går att specifikt söka ut vilka av de ärenden som är klassificerade som en omprövning, som innehåller ett beslut om ansökan om fler timmar.

För att besvara den del av uppdraget som gäller kvalitet har Försäkringskassan utgått från hur kvaliteten regelbundet följs upp inom assistansersättningen. Bedömningen avser därför kvaliteten i handläggningen och utgår ifrån om de mest relevanta

nyckelkontrollerna³⁶ och handläggningsmomenten har genomförts. De nyckelkontroller som följts upp är

- granskning av medicinska underlag
- kontroll av andra stödinsatser
- utredning av behov av assistansersättning, och
- genomförande av Försäkringskassans särskilda beslutsordning.

Försäkringskassan har även följt upp

- i vilken utsträckning vi har utrett timmar som beviljats sedan tidigare, och
- i vilken omfattning Försäkringskassan uppfyllt utredningsskyldigheten i ärendet som helhet.

Granskningen har slutligen även följt upp de förvaltningsrättsliga aspekterna som gäller kommuniceringsskyldighet och beslutsbrev. Någon rättslig granskning av själva besluten har inte genomförts inom ramen för uppdraget. Därför tar vi inte ställning till kvaliteten på besluten i den här rapporten.

En del av uppdraget handlar om att jämföra och analysera det första beslutet med nya beslut om fler eller färre timmar. Försäkringskassan har valt att jämföra det nya beslutet om fler timmar med det närmast föregående beslutet där antalet beviljade timmar påverkades. Skälet till denna avgränsning är att det första beslutet kan vara fattat långt tillbaka i tiden, i vissa fall redan 1994. Det kan därför ha skett ett flertal prövningar av rätten till ersättning som påverkat det beslut som nu legat till grund för den aktuella ansökan om fler timmar. För att kunna analysera skäl till att enskilda ansökt och fått beslut om fler timmar under 2022, samt vilka hjälpbehov ansökningarna gäller, har vi därför valt att utgå från det beslut som gällt vid den senaste ansökan.

³⁶ Nyckelkontroller är de kontroller kopplade till moment i handläggningen som bedöms ha avgörande betydelse för att rätt beslut fattas och rätt ersättning betalas ut.

Bilaga 2. Tidigare uppföljningar

Prövningen av fler timmar har under de senaste åren berörts i två rapporter. Dels som fördjupningsdel i Försäkringskassans svar på regeringsuppdrag år 2020, samt i en internt publicerad rapport om orsaker till att assistansersättningen sänks eller upphör, år 2021. Resultaten i dessa sammanfattas nedan.

Indikatorer för att följa utvecklingen av assistansersättning 2020

I samband med regeringsuppdraget *Indikatorer för att följa utvecklingen av assistansersättning 2020*³⁷, gjordes en analys av ansökan om fler timmar. I rapporten framkommer att antalet personer som ansöker om fler timmar har minskat sedan 2015. För åren 2012–2015 ansökte knappt 2 000 personer om fler timmar varje år. Det står i stark kontrast till perioden därefter, 2016–2018, när knappt 700 personer ansökte om fler timmar varje år. Minskningen förklaras av att färre personer beviljades rätt till assistansersättning, vilket i sin tur medförde att det var färre personer som kunde ansöka om fler timmar. I rapporten fördes även ett resonemang om att anledningen till minskningen skulle kunna tyda på att det hade börjat uppstå en viss mättnad i assistansersättningen. Det skulle kunna vara förklaringen till att antalet ansökningar om fler timmar mer än halverades efter 2015. Det sammanfaller även med att förändringarna i fördelningen av antalet timmar, det vill säga hur många som har ett visst intervall av antal timmar, har varit stabil de senaste åren. Mättnaden skulle i sådana fall kunna bero på att mottagarna i stort beviljats så många timmar som de behöver, eller som de kan visa att de behöver.

Ytterligare en förklaring till att antalet ansökningar om fler timmar minskat är att de så kallade tvåårsomprövningarna togs bort den 1 april 2018.³⁸ När en tvåårsomprövning genomfördes kunde även den försäkrade lämna in en ansökan om fler timmar. På liknande sätt kunde en ansökan om fler timmar leda till en tvåårsomprövning i det fall mer än två år förflutit sedan den senaste prövningen. Det var vanligt med en kombination av tvåårsomprövning och ansökan om fler timmar. I rapporten antogs det finnas mottagare av assistansersättning som inte längre ansöker om fler timmar efter att tvåårsomprövningar togs bort. De skulle förmodligen ansökt om fler timmar om en tvåårsomprövning hade påbörjats.

Av rapporten framkommer vidare att samtidigt som andelen ansökningar om fler timmar minskade under den aktuella perioden så ökade andelen avslag på ansökningar om fler timmar. Under perioden 2010–2015 avslogs cirka 10 procent, medan motsvarande siffra för perioden 2016–2019 var mellan 22 och 37 procent (se Bilaga 3, Tabell 6). Det genomsnittliga antalet timmar som beviljades under perioden 2010–2019 var ganska stabilt, och låg på i genomsnitt 29 timmars ökning (se Bilaga 3, Tabell 6).

I rapporten presenterades även resultatet av en aktgranskning som gällde samtliga ansökningar om fler timmar under perioden 1 april – 31 december 2018. Den sammantagna bilden var att de flesta som ansökte om fler timmar beviljades fler timmar. Åtta av tio beviljades mer tid när de ansökte om fler timmar, men de flesta fick inte all tid de ansökt om. En del av den tid som avslogs berodde på att yrkandet gällde hjälpbehov för vilka assistansersättning i regel inte kan beviljas. Det gällde yrkad tid i verksamhet som annan huvudman ansvarar för, eller tid som tillgodoses av en make eller av föräldrarna. Det gällde också vissa moment av aktiva insatser under dygnsvilan. Det var

³⁷ Försäkringskassan 2020

³⁸ Tidigare gjorde Försäkringskassan tvåårsomprövningar av mottagarnas rätt till assistansersättning. Dessa innebar att Försäkringskassan skulle ompröva rätten till assistansersättningen två år efter såväl nybeviljande som efter senaste beslut för att pröva om rätten till assistansersättning hade förändrats. Dessa upphörde efter lagändring den 1 april 2018.

vanligare bland äldre än bland unga att få avslag på sin ansökan om fler timmar för att de inte medicinskt kunde visa ett ökat behov av stöd.

De vanligaste anledningarna till att de försäkrade ansökte om fler timmar var att man behövde dubbel assistans, ersättning för väntetid eller att ens hälsotillstånd förändrats. De vanligaste avslagsmotiveringarna var att dubbel assistans inte godtagits, eller att den tid som redan var beviljad ansågs tillräcklig.

Av aktgranskningen som genomfördes framkom att de som ansökte om fler timmar i genomsnitt yrkade på 57 extra timmar per vecka, och i genomsnitt beviljades 30 timmar (till dem som beviljats mer tid).

Omfattning av och orsaker till att assistansersättning sänks eller upphör

Prövningen av fler timmar berördes även i rapporten *Omfattningen av och orsaker till att assistansersättningen sänks eller upphör*. I rapporten redogörs resultatet av en aktgranskning³⁹ som avsåg beslut där rätten till assistansersättning omprövats⁴⁰. I en mindre del av dessa hade Försäkringskassan även prövat rätten till fler timmar.

De förändringar som framkom i de utredningar som gällde rätten till fler assistanstimmar, handlade bland annat om hjälp med andning eller sondmatning. Antingen hade behovet av hjälp upphört, eller så kunde hjälpen inte längre utföras som egenvård. Andra förändringar som förekom var att den försäkrade vistades i daglig verksamhet eller i skola. I några fall hade Försäkringskassan under handläggningen av ansökan om fler timmar fått information om att den försäkrade flyttat till ett annat boende som tillgodosåg behovet. I de fallen har det varit anledningen till att rätten till ersättning omprövats och att ersättningen upphört.

De flesta beslut efter en prövning av fler timmar under 2021 innebar att den försäkrade beviljades fler timmar. För ungefär 1 procent av alla ansökningar eller anmälningar om fler timmar innebar beslutet att ersättningen upphörde, och för 3 procent att ersättningen sänktes.⁴¹ I dessa ärenden förelåg ett väsentligt ändrat förhållande som ledde till att ersättningen minskade eller upphörde.

³⁹ Försäkringskassan 2022.

⁴⁰ Analysen omfattade alla beslut för vilka det var registrerat i Försäkringskassans register att det skett en omprövning med anledning av ett väsentligt ändrat förhållande (51 kap. 12 § SFB), eller att det gällde en ansökan eller anmälan om fler timmar som lett till ett minskat antal timmar. Det kan finnas beslut som har registrerats som en ansökan eller anmälan om fler timmar som omprövats, men i vilka Försäkringskassan konstaterat att det väsentligt ändrade förhållandet inneburit ökad eller oförändrat rätt till assistansersättning. Sådana beslut ingick inte i analysen.

⁴¹ Från Försäkringskassans register och resultatet av aktstudien har totalt 999 beslut under 2021 gällt en ansökan eller anmälan om fler timmar. Av dessa har 753 beslut inneburit att ersättningen har höjts och i 201 beslut har ersättningen varit oförändrad. I 34 beslut har ersättningen sänkts och i 11 beslut har ersättningen upphört.

Bilaga 3. Tabeller och figurer

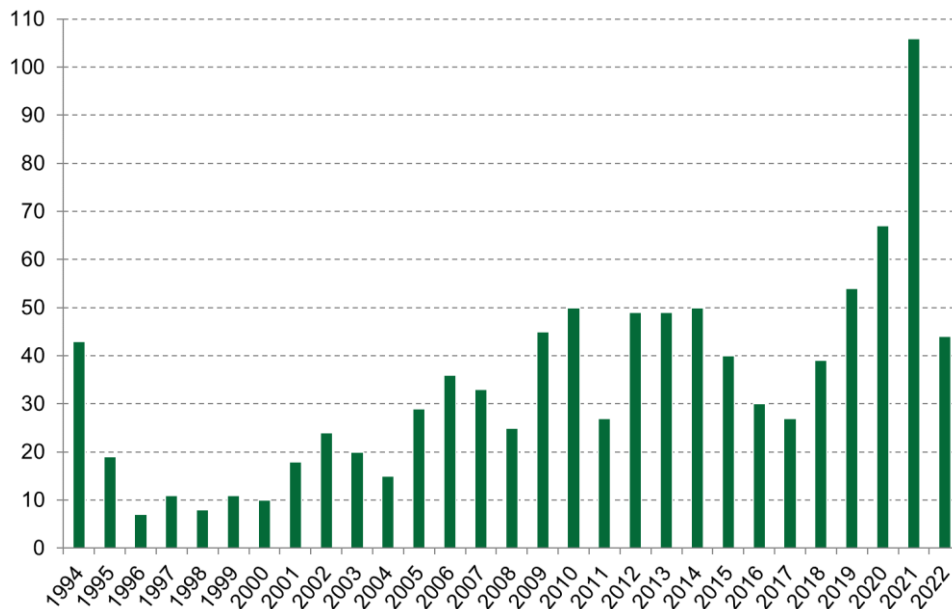
Tabell 6 Andel avslag och bifall samt genomsnittlig ökning av antalet timmar per vecka på ansökningar om fler timmar, 2010–2019

År	Ansökningar om fler timmar (utan prövning av rätten till assistansersättning)			Ansökningar om fler timmar i kombination med tvåårsomprovningar		
	Andel avslag	Andel bifall*	Ökning, antal timmar*	Andel avslag	Andel bifall	Ökning, antal timmar*
2010	11,2	88,8	27,4	18,2	81,8	22,9
2011	10,1	89,9	28,2	20,5	79,5	21,6
2012	11,3	88,7	28,9	19,9	80,1	21,1
2013	8,9	91,1	28,3	21,8	78,2	22,8
2014	10,1	89,9	28,4	23,4	76,6	25,3
2015	11,4	88,6	28,7	22,8	77,2	26,7
2016	23,4	76,6	32,8	27,8	72,2	28,5
2017	21,5	78,5	28,3	38,4	61,6	24,1
2018	37,0	63,0	31,8	36,5**	63,5**	50,5**
2019	32,8	67,2	28,1	-	-	-

Källa: Försäkringskassan 2020.

Anm.: *Genomsnittlig ökning i antal timmar vid bifall. **Siffran avser enbart januari–mars eftersom tvåårsomprovningar upphörde därefter.

Figur 11 Första beslut om assistansersättning för de försäkrade som ansökt om fler timmar under år 2022, fördelat per år

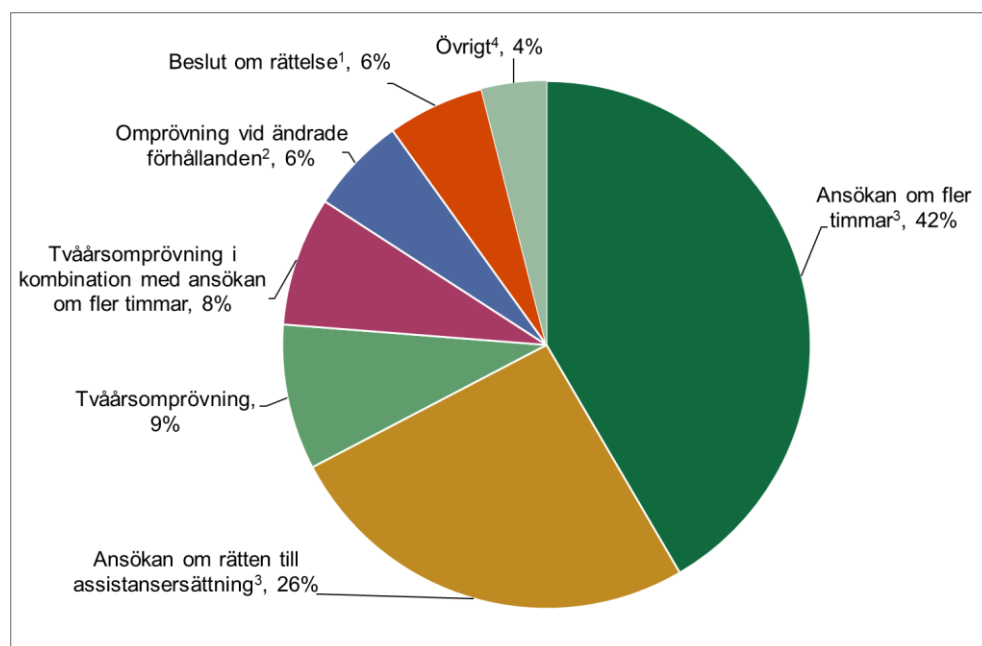

Källa: Försäkringskassans datalager

Tabell 7 Senaste beslutet om assistansersättning innan ansökan om fler timmar, fördelat per år

År	Antal beslut
2011	13
2012	24
2013	32
2014	56
2015	75
2016	87
2017	73
2018	53
2019	102
2020	166
2021	241
2022	113

Källa: Försäkringskassans datalager

Figur 12 Prövningstyp vid senaste beslutet före ansökan om fler timmar

Källa: Försäkringskassans datalager

Anm.: ¹Rättelse enligt 113 kap 3§ SFB innebär att Försäkringskassan har ändrat ett tidigare beslut med anledning av exempelvis skrivfel eller uppenbart felaktig rättstillämpning. ²Omprövning av rätten till assistansersättning enligt 51 kap. 12§ SFB. ³I ansökan ingår även anmälan från kommunen. ⁴Övrigt består av domar (DV samt DU) samt omprövningar.

Tabell 8 Genomsnittligt beviljad tid per vecka efter beslut om fler timmar 2022

Ålder och kön	Genomsnittlig beviljad tid per vecka, timmar
Flickor (0–17 år)	128,5
Pojkar (0–17 år)	135,5
Kvinnor	152,4
Män	153,5
Totalt	146,2

Källa: Försäkringskassan datalager

Tabell 9 Förändringsstatus per åldersintervall vid ansökan om fler timmar 2022

Åldersintervall	Förändringsstatus	Antal ansökningar	Andel procent i förhållande till åldersgruppen
0–6	Bifall	56	93
	Avslag	4	7
7–12	Bifall	115	91
	Avslag	12	9
13–17	Bifall	125	81
	Avslag	29	19
18–29	Bifall	214	79
	Avslag	56	21
30–39	Bifall	61	71
	Avslag	25	29
40–49	Bifall	71	75
	Avslag	24	25
50–59	Bifall	90	74
	Avslag	32	26
60–64	Bifall	74	82
	Avslag	16	18
65 eller äldre	Bifall	17	53
	Avslag	15	47

Källa: Försäkringskassans datalager

Tabell 10 På vilket sätt har nya underlag, som ligger till grund för beslutet tillförts utredningen?

Underlag	Procent
Underlag som skickats in i samband med ansökan om fler timmar	89
Skriftliga underlag som handläggaren hämtat in, från någon annan än den försäkrade, specifikt i samband med ansökan om fler timmar	28
Muntlig information som handläggaren hämtat in, från någon annan än den försäkrade, specifikt i samband med ansökan om fler timmar	54

Källa: Aktgranskning 2023

Tabell 11 Den vanligaste anledningen till att tidigare beviljade timmar har utretts

Anledning till utredning	
På grund av att författningar, rättspraxis och annan normering har ändrats.	85 %
På grund av att förhållanden hos den försäkrade har förändrats.	48 %
Skäl saknas.	4 %

Källa: Aktgranskning 2023